

gemeente Bronckhorst

Raadsvoorstel

Datum : 1 juli 2021

Kenmerk : Z120177/Raad-00644

Portefeuillehouder : E.W. Blaauw

Onderwerp : Sportagenda Gemeente Bronckhorst 2021-2025

Geachte leden van de gemeenteraad,

Voorstel

1. De visie, uitgangspunten en afwegingskader uit de sportagenda Bronckhorst 2021-2025 vast te stellen
 - a. Visie: inzet op een sterk en vitaal Bronckhorster sportkapitaal (sportactiviteiten en -programma, organisaties en accommodaties).
 - b. Uitgangspunten voor Sportactiviteiten en –programma:
 - i. Sporten en bewegen stimuleren onder alle inwoners.
 - c. Uitgangspunten voor de aanbieders die het programma aanbieden:
 - i. De gemeente ondersteunt en faciliteert verenigingen en organisaties vraaggericht.
 - ii. De gemeente stuurt op toekomstbestendige en vitale verenigingen.
 - d. Uitgangspunten voor accommodaties en ruimtes waar de sport wordt aangeboden
 - i. Het verduurzamen van de vier gemeentelijke sporthallen ('t Jebbink, De Pol, De Kamp en Het hoge Wessel).
 - ii. De mogelijkheden en kansen verkennen om de gemeentelijke sportaccommodaties te privatiseren
 - iii. Met stakeholders uit de samenleving wordt een gezamenlijk onderzoek gestart naar de mogelijkheden en kansen van (ruimtelijke) samenwerking voor de overige sportaccommodaties.
 - e. Afwegingskader van vier principes voor het afwegen van investeringen in het Bronckhorster sportkapitaal, te weten:
 - i. Grip, bewustzijn en controle
 - ii. Voedingsbodem
 - iii. Toekomstbestendig
 - iv. Heldere financiën
2. Een krediet van €5 miljoen beschikbaar te stellen uit de investeringsagenda Sport zoals opgenomen in de Programma begroting 2021-2024, voor verduurzaming van de vier gemeentelijke sporthallen ('t Jebbink, De Pol, De Kamp en Het hoge Wessel).
3. Een krediet van €0,6 miljoen beschikbaar te stellen uit de investeringsagenda Sport zoals opgenomen in de Programma begroting 2021-2024, voor het versterken van de bestuurskracht van de Bronckhorster sportaanbieders om te groeien naar toekomstige ontwikkelingen en eisen aan sportverenigingen en te komen tot toekomstbestendige en vitale sportvereniging.
4. Voor de financiële ondersteuning van actuele vraagstukken met betrekking tot nieuwe initiatieven en bestaande accommodaties op basis van concrete voorstellen, passend binnen het afwegingskader en passend binnen de investeringsruimte van €

1.000.000 uit de investeringsagenda Sport zoals opgenomen in de Programma begroting 2021-2024 op een later moment te besluiten.

Inleiding

Sporten, bewegen, fysiek en mentaal fit blijven. De gemeente Bronckhorst vindt het erg belangrijk en wil daarom ook daarin ondersteunen en investeren.

De gemeente Bronckhorst vindt de leefbaarheid van de dorpen en buurtschappen belangrijk. Het (sport)aanbod levert een belangrijke bijdrage aan deze leefbaarheid. Daarnaast draagt dit aanbod ook bij aan een gezonde leefstijl, het informele veld en de wettelijke taak bewegingsonderwijs. Sport staat namelijk voor plezier en passie, maar ook voor samenwerking en ontmoeting. Wekelijks zijn Bronckhorsters actief als sporter, als vrijwilliger of als toeschouwer. Sport speelt daarom een belangrijke rol in onze samenleving en is van waarde voor iedere Bronckhorster en gemeente als geheel.

Op 29 oktober 2020 is de concept sportagenda vastgesteld in de raad (Raad-00580/11). Daarbij was als beslispunt opgenomen dat de concept sportagenda als vertrekpunt zou worden gebruikt voor gesprekken in de samenleving met als doel te komen tot een definitieve sportagenda. Met dit voorstel worden de visie, uitgangspunten en afwegingskader van de definitieve Sportagenda gemeente Bronckhorst 2021-2025 vastgesteld.

Het is duidelijk dat het beleidsterrein sport niet meer op zichzelf staat. De invulling van de sport raakt andere belangrijke beleidsterreinen van de gemeente. Vanuit diverse beleidsdocumenten hebben sport- en sportaccommodaties een rol. Deze sportagenda is tot stand gekomen in samenwerking met deze diverse beleidsterreinen en de stakeholders uit de samenleving. Het is de eerste keer dat er integraal is nagedacht over de ontwikkeling van sport in Bronckhorst. Het resultaat is een sportagenda voor de periode 2021-2025 die vervolgens iedere vier jaar zal worden geactualiseerd. Met als doel een sterk en vitaal Bronckhorster sportkapitaal.

Een sportkapitaal bestaat uit 3 elementen die met elkaar in evenwicht moeten zijn;

1. De sportactiviteiten en het sportprogramma;
2. De organisaties die het programma aanbieden;
3. De accommodaties en ruimtes waar de sport wordt aangeboden.

In Bronckhorst is parallel aan de uitwerking van de sportagenda ook gewerkt aan het lokaal sport- en beweegakkoord onder leiding van Achterhoek in Beweging. Waar het Lokaal Sportakkoord een akkoord is tussen diverse groepen en mensen in de samenleving waaronder de gemeente Bronckhorst, beperkt de Sportagenda zich enkel tot de rol van de gemeente. Beide stukken complementeren elkaar daarmee en kunnen aanvullend ingezet worden voor het sportkapitaal in Bronckhorst.

Afstemming

Dit voorstel is besproken met de portefeuillehouder sport en afgestemd met financiën en communicatie. Ook zijn er voor het Lokaal Sportakkoord en de sportagenda gesprekken geweest met mensen uit het veld. Middels persoonlijke uitnodigingen en een algemene uitnodiging op de gemeentepagina hebben alle inwoners de kans gekregen om mee te praten.

Beoogd effect

Met deze sportagenda wordt geïnvesteerd in een mooi sportaanbod, vitale sportaanbieders en toekomstbestendige sportaccommodaties. De sportagenda geeft inzicht in de huidige situatie en uitzicht voor de toekomstige situatie. Er worden op korte termijn stappen genomen om actuele vraagstukken op te lossen. Daarnaast is er ruimte voor nieuwe activiteiten, verbinding en het versterken van de bestuurskracht om te komen tot open en vitale sportaanbieders. Voor de lange termijn wordt met de stakeholders een onderzoek

gestart naar de mogelijkheden en kansen op verdere samenwerking. De gemeente zal hierbij een ondersteunende regierol gaan vervullen.

Argumenten

1.1 Met de voorgestelde sportagenda wordt inzicht en uitzicht gegeven

Nog niet eerder is in Bronckhorst georganiseerd nagedacht over de ontwikkeling van sport en het Bronckhorster Sportkapitaal. De sportagenda 2021-2025 geeft aan hoe het staat met de sportactiviteiten, -aanbieders en -accommodaties in Bronckhorst en de rol die de gemeente hierbij speelt en kan spelen, maar geeft ook een doorkijk naar de visie voor de lange termijn en welke stappen nodig zijn om daar te komen. Bronckhorst wil inzetten op een gezonde leefomgeving met gezonde en gelukkige inwoners, inclusief bewegen en bereikbare en beschikbare voorzieningen. De sportagenda sluit daarmee aan bij het beleidskader Sociaal Domein Bronckhorst 2019-2022, kader 1, 2 en 4.

- Kader 1; gezond en weerbaar; jeugd in beweging, preventie
- Kader 2; vitaal ouder worden; gezond blijven, preventie
- Kader 4; samenredzaamheid in de kernen; leefbaarheid en eigen kracht organisaties/verenigingen.

1.2 We willen een gelijk speelveld ontwikkelen en daarom verkennen we of het mogelijk is om de gemeentelijke accommodaties te privatiseren

Ten aanzien van de accommodaties en ruimtes waar de sport wordt aangeboden, zijn er drie uitgangspunten benoemd;

1. Het verduurzamen van de vier gemeentelijke sporthallen ('t Jebbink, De Pol, De Kamp en Het hoge Wessel).
2. De mogelijkheden en kansen verkennen om de gemeentelijke sportaccommodaties te privatiseren
3. Met stakeholders uit de samenleving wordt een gezamenlijk onderzoek gestart naar de mogelijkheden en kansen van (ruimtelijke) samenwerking voor de overige sportaccommodaties.

Met het verduurzamen van de gemeentelijke accommodaties, leg je een belangrijk fundament voor de verkenning van de mogelijkheden van privatiseren en zo een gelijk speelveld te creëren. De accommodaties kunnen weer minimaal 20 jaar mee en bieden kansen om ook verder te kijken dan de binnensport. Uit deze verkenning zal blijken of er partijen zijn die interesse hebben om de sportaccommodaties over te nemen en onder welke voorwaarden. In de sportagenda is eind 2022 een beslismoment ingericht om op basis van de uitkomsten van de verkenning een besluit te nemen.

1.3 Gezamenlijk sta je sterker voor de toekomst

Naast de verkenning om de binnensportaccommodaties te privatiseren, wordt ook een onderzoek gestart naar de mogelijkheden en kansen van (ruimtelijke) samenwerking voor de overige sportaccommodaties. Uit de gesprekken met de verenigingen en organisaties blijkt dat samenwerking steeds vaker wordt gezien als een kans en versterking van het eigen aanbod. De mate van samenwerking hangt af van de wensen en behoeftes, maar ook van de locatie van de sportaanbieder. Ontwikkelingen in de regio laten zien dat ruimtelijke samenwerking niet alleen leidt tot verlaging van lasten, maar ook tot synergetische voordelen leidt en kansen voor samenwerking met externe partijen. Doordat de accommodaties allemaal in private handen zijn, zal de gemeente hier niet in sturen. Maar door gezamenlijk met de aanbieders te kijken naar de mogelijkheden en kansen, kan er door de gemeente wel worden ondersteund.

1.4 Afwegingskader biedt houvast en helderheid

In de sportagenda zijn de sportvisie, het sportlandschap en het Bronckhorster sportkapitaal (activiteiten, aanbieders en accommodaties) beschreven. Daaruit blijkt dat er diverse vragen en initiatieven zijn ten aanzien van sportactiviteiten, sportaanbieders en

sportaccommodaties. Aan deze initiatieven en behoeftes uit de samenleving, wordt door de gemeente Bronckhorst ondersteuning geboden met behulp van een afwegingskader.

Met het afwegingskader wordt getoetst of en op welke wijze de gemeente ondersteuning kan bieden bij het organiseren van mooie sportactiviteiten, het (bestuurlijk) versterken en vitaal houden van sportaanbieders en het creëren van toekomstbestendige sportaccommodaties.

Deze ondersteuning kan op twee manieren plaatsvinden:

- Het ondersteunen en versterken van bestaande en nieuwe sportinitiatieven in de samenleving, door ze te helpen met het bepalen van hun eigen kracht en het in de markt zetten daarvan.
- Het financieel ondersteunen en versterken van sportinitiatieven. Daarbij gaat het om het cofinancieren van
 - o Uitbreiding of aanpassing van bestaande initiatieven
 - o Nieuwe initiatieven

Door deze afwegingskaders helder te formuleren en vast te stellen, is het voor zowel de gemeente als de aanvragers helder op welke wijze ze ondersteund kunnen worden en welke rol een ieder heeft.

De ondersteuning wordt geboden op basis van de volgende uitgangspunten:

- Grip, bewustzijn en controle; Wat is de exacte vraag of behoefte?
- Voedingsboden; Is er genoeg draagvlak?
- Toekomstbestendig; Is het voor de korte of lange termijn?
- Heldere financiën Is er een duidelijk beeld van de benodigde financiering?

1.5 Voorsorteren op toekomstige investeringen

Naast de concrete acties en voorgestelde verkenningen is er één ding zeker; in de toekomst zal sport een onderwerp op de agenda van de gemeente Bronckhorst blijven. Ook wanneer er partijen bereid zijn om de gemeentelijke accommodaties over te nemen blijft er voor de gemeente een verantwoordelijkheid vanuit het collectieve belang; gezondheid, inrichting openbare ruimte, bewegingsonderwijs en het verbinden van mensen en initiatieven. Daarom is het voornemen om vanaf 2023 structureel geld op te nemen voor sport, waarbij het afwegingskader ingezet kan worden om de regie te voeren over deze middelen.

2.1 Verduurzaming gemeentelijke accommodaties noodzakelijk

Primair is de gemeente verantwoordelijk voor de gemeentelijke sportaccommodaties. Door het besluit om de gymzalen af te stoten (Z108132/BenW-05415) en het raadsbesluit om een particuliere sportzaal te realiseren in Keijenburg (Raad-00610/7) zijn er na 2024 nog 4 sporthallen in gemeentelijk eigendom:

- 't Jebbink in Vorden
- De Pol in Zelhem
- 't Hoge Wessel in Steenderen
- De Kamp in Hengelo

Deze accommodaties zijn sterk verouderd en niet duurzaam. Met de voorgestelde maatregelen worden deze accommodaties dusdanig verbeterd, dat zij minimaal 20 jaar weer vooruit kunnen.

3.1 Bestuurskracht versterken en komen tot toekomstbestendige en vitale sportverenigingen

Naast de accommodaties, is er in de sportagenda ook ruimte voor het versterken van activiteiten en aanbieders. Met behulp van de inzet van combinatiefunctionarissen, aangevuld met een impuls vanuit de investeringsagenda sport, kan worden ingezet op professionalisering van bestuurders en vrijwilligers. Het leiden van een sportorganisatie vraagt steeds meer van de vrijwilligers. Door ondersteuning te krijgen en samen te werken waar mogelijk, worden organisaties versterkt en in hun kracht gezet. Vanuit de

investeringsagenda sport wordt €600.000,- gereserveerd voor het versterken van activiteiten en aanbieders Dit geld wordt ingezet voor de professionalisering van bestuurders en vrijwilligers, het versterken van de bestuurskracht het groeien naar toekomstbestendige en vitale sportverenigingen en de ondersteuning bij mooie sportactiviteiten. Voor de inzet van de middelen zal een projectplan worden uitgewerkt, dat wordt voorgelegd aan het college

4.1. Op korte termijn ruimte voor actuele initiatieven en vraagstukken private accommodaties
Naast de verantwoordelijkheid voor de gemeentelijke accommodaties, voelt de gemeentelijk ook een verantwoordelijkheid om ruimte te geven aan kansrijke en innovatieve initiatieven vanuit de samenleving. In bijlage 6 van de sportagenda staat een inventarisatie van de huidige vragen die er leven binnen ten aanzien van accommodaties. Middels het afwegingskader uit de sportagenda kan een afweging worden gemaakt welke initiatieven en vraagstukken het meest kansrijk zijn en op welke wijze de gemeente kan ondersteunen. Vanuit de investeringsagenda sport is daar €1 miljoen voor gereserveerd, waarbij elk voorstel separaat zal worden voorgelegd aan de raad.

Kanttekeningen

1.1 Alles op afstand betekent geen sturing

Met de verkenning naar de mogelijkheden om de gemeentelijke accommodaties te privatiseren, ontstaat het risico dat de gemeente haar sturing verliest. Terwijl sport altijd op de gemeentelijke agenda als belangrijk thema zal blijven staan. Daarom wordt in de sportagenda het voornemen benoemd om vanaf 2023 structureel geld te reserveren voor sport. Geld waarmee bestaande en nieuwe initiatieven ondersteuning en cofinanciering kunnen krijgen. Deze voorstellen worden getoetst aan het afwegingskader en separaat voorgelegd aan de raad.

1.2 Privatisering niet altijd als positief ervaren

In 2013 en 2015 zijn de voetbal- en korfbalverenigingen en de zwembaden geprivatiseerd. Dat is niet altijd als positief ervaren door de betrokken partijen. Dit heeft met name te maken met het feit dat de geprivatiseerde partijen over het algemeen moeite hebben met het dekkend maken van de gebruiksexploitatie, laat staat dat er voldoende geld gereserveerd kan worden voor vervangingsinvesteringen. Met dit voorstel worden twee belangrijke zaken beoogd. Enerzijds is er geen verschil meer tussen gemeentelijk eigendom en privaat eigendom, waardoor er sprake is van een gelijk speelveld. Anderzijds wordt het voornemen benoemd om structureel geld te reserveren voor ondersteuning van alle sportverenigingen en organisaties. Nieuwe en bestaande initiatieven kunnen een voorstel indienen, waarbij met behulp van het afwegingskader de gemeente een financiële bijdrage kan leveren.

1.3 De gemeente kan niet dwingen tot samenwerking

Met de sportagenda wordt gestreefd naar een mooi sportaanbod, vitale sportaanbieders en toekomstbestendige sportaccommodaties. De grootste daadkracht van mooie sportactiviteiten en vitale sportaanbieders ligt bij de verenigingen en organisaties in Bronckhorst. De gemeente Bronckhorst wil deze activiteiten en aanbieders versterken en aanvullen. Dit doet zij met name door de inzet van de combinatiefunctionarissen. Deze ondersteunen en faciliteren verenigingen en organisaties bij vragen en bieden zelf activiteiten aan, waarbij ze zoveel mogelijk met lokale verenigingen en organisaties samenwerken. In verschillende sessies voor het Lokaal Sportakkoord en de sportagenda is aangegeven dat de verenigingen elkaar juist nu nodig hebben, in welke vorm van samenwerking dan ook. Het doel van het gezamenlijk onderzoek is dan ook niet om te dwingen tot samenwerking, maar om de mogelijkheden en kansen van samenwerking te onderzoeken. Samen met de stakeholders.

4.1 Nog geen duidelijkheid over lopende vraagstukken

In bijlage 6 van de sportagenda staat een inventarisatie van de huidige vragen die er leven binnen het Bronckhorster sportkapitaal. Door middel van het vaststellen van het

afwegingskader kan met deze initiatiefnemers een gesprek worden aangegaan om gezamenlijk te kijken naar de precieze behoefte, de haalbaarheid en de mogelijkheden voor externe financiering. De eventuele aanvullende financiering vanuit de investeringsagenda sport kan een impuls geven aan deze behoeftes. Concrete voorstellen volgend uit dit afwegingskader worden separaat aan de raad voorgelegd. Hiermee is op dit moment nog geen duidelijkheid over deze vraagstukken. Maar door eerst de ambitie, uitgangspunten en het afwegingskader uit de sportagenda vast te stellen ontstaat er wel duidelijkheid wat initiatiefnemers kunnen verwachten. Vervolgens kunnen binnen dit kader voorstellen worden gedaan die separaat aan de raad worden voorgelegd, waardoor deze haar toetsende rol behoudt.

Kosten, baten en dekking

Hieronder volgt een overzicht van de kosten en dekking van de stappen in de Sportagenda. De grijze cellen zijn gelabelde bijdragen van externe partijen. De dikgedrukte bedragen worden beschikbaar gesteld vanuit de investeringsagenda sport.

Stappen	Kosten	Dekking	Herkomst dekking	structureel/eenmalig
Lokaal Sportakkoord*	nader te bepalen**	€ 60.000	Rijk	2021 en 2022
		€ 60.000	Samenleving	
Aanbieders en Activiteiten				
combinatiefunctionaris	€ 369.500	€ 145.000	Rijk	iig t/m 2022 jaarlijks***
		€ 224.500	Gemeente Bronckhorst	iig t/m 2022 jaarlijks***
eenmalige impuls	nader te bepalen	€ 600.000	Investeringsagenda sport	eenmalig
Accommodaties				
verduurzamen gemeentelijke sportaccommodaties ambitieniveau 3	€ 9.858.052	€ 2.829.487	MJOP 2020-2025	eenmalig
		€ 2.028.565	duurzaamheidssubsidies****	eenmalig
		€ 5.000.000	investeringsagenda sport	eenmalig
ondersteuning initiatieven private accommodaties	nader te bepalen	€ 1.000.000	investeringsagenda sport	eenmalig voor korte termijn (2021 en 2022)
Lange termijn voornemen				
Structurele bijdrage regie en ondersteuning initiatieven private accommodaties	nader te bepalen	P.M.	nader te bepalen	structureel vanaf 2023

* Bijdrage Rijk 2021 €40.000,-, 2022 €20.000,- uitgaande van 50% cofinanciering vanuit de samenleving

** Door de stuurgroep Lokaal Sportakkoord

*** in de decembercirculaire 2019 Gemeentefonds zijn de bedragen 2020 t/m 2022 in het kader van de decentralisatie-uitkering/ DU Brede Regeling Combinatiefuncties/ BRC opgenomen. In een later stadium wordt bepaald of dit wordt verlengd. De monitor 2019 was zeer positief.

**** Nader uit te werken

Voorstel is een krediet van €5 miljoen beschikbaar te stellen uit de investeringsagenda Sport zoals opgenomen in de Programmabegroting 2021-2024, voor verduurzaming van de vier gemeentelijke sporthallen ('t Jebbink, De Pol, De Kamp en Het hoge Wessel).

Voorstel is een krediet van €0,6 miljoen beschikbaar te stellen uit de investeringsagenda Sport zoals opgenomen in de Programma begroting 2021-2024, voor het versterken van de bestuurskracht van de Bronckhorster sportaanbieders om te groeien naar toekomstige ontwikkelingen en eisen aan sportverenigingen en te komen tot toekomstbestendige en vitale sportvereniging.

Voorstel is rekening te houden met een investering van € 1.000.000 uit de investeringsagenda Sport zoals opgenomen in de Programma begroting 2021-2024, voor de financiële ondersteuning van actuele vraagstukken met betrekking tot nieuwe initiatieven en bestaande accommodaties en hiervoor de concrete voorstellen op basis van het afwegingskader af te wachten.

We stellen voor om deze investering te dekken uit de bestemmingsreserve kapitaalslasten investeringsagenda Sport. Deze bestemmingsreserve kapitaalslasten investeringsagenda is in 2021 vanuit de algemene reserve gevormd, uitgaande van investeringen door de gemeente die als kapitaalslast in de jaarlijkse exploitatie dekking behoeven.

De sportagenda vraagt om investeringen die tot structurele verbetering leiden. Dit zijn eenmalige investeringen met een blijvend effect. Daarnaast zijn ze een aanvulling op andere gemeentelijk budgetten en bijdragen vanuit het Rijk en de samenleving. In totaal wordt er bijna 12 miljoen geïnvesteerd in het Bronckhorster sportkapitaal, waarvan 6,6 miljoen vanuit de investeringsagenda sport.

Ongeacht de uitkomsten van de verkenning privatisering gemeentelijke accommodaties en de mogelijkheden van samenwerking voor de overige accommodaties, is het zeker dat sport een onderwerp op de agenda van de gemeente Bronckhorst zal blijven. De gemeentelijke accommodaties krijgen een impuls, maar zullen op een zeker moment ook vervangen moeten worden. En ook voor de private accommodaties zal er ruimte moeten zijn om, op basis van een goede afweging, als gemeente te kunnen co-financieren bij innovatieve initiatieven of noodzakelijke vervangingsinvesteringen. Daarom is het voornemen om vanaf 2023 jaarlijks geld te reserveren voor een structurele bijdrage voor nieuwe initiatieven en ontwikkelingen vanuit private accommodaties. Het exacte bedrag is afhankelijk van de uitkomsten van de verkenningsonderzoeken en afhankelijk van de ontwikkelingen vanuit het rijk. Ter indicatie, wanneer er jaarlijks €500.000,- wordt gereserveerd, is er na 20 jaar €10 miljoen beschikbaar. Voor de dekking van deze structurele bijdrage wordt voorgesteld dat geld dat bedoeld is voor sport ook geïnvesteerd wordt in sport. Zo zal na eventuele privatisering de jaarlijkse dotatie voor het groot onderhoud ter hoogte van €319.000,- en de reservering voor de exploitatiebijdrage vanuit de gemeente kunnen worden ingezet voor deze structurele bijdrage. Daarnaast wordt vanuit het Rijk ook een bijdrage verwacht vanuit de stelselwet sport (zie bijlage 2 sportagenda).

Uitvoering

Na goedkeuring zal het proces opgestart worden vanuit het cluster Zorgen en Leren in samenspraak met de combinatiefunctionarissen en de betrokken stakeholders.

Evaluatie

Eind 2022 is er een beslismoment als gevolg van de verkenning om de gemeentelijke accommodaties op afstand te zetten. In 2025 wordt de sportagenda geactualiseerd.

Hengelo (Gld), 18 mei 2021

Burgemeester en wethouders van Bronckhorst,	
de secretaris,	de burgemeester,
B.J. Drewes	M. Besselink

Bijlagen

- Sportagenda gemeente Bronckhorst 2021-2025
- Menukaart Rijkere Onderwijsvisie